

Õiguskantsler

Tõnis Mölder
Riigikogu sotsiaalkomisjon
sotsiaalkomisjon@riigikogu.ee

Teie 30.04.2020 nr 1-1/14-165/6

Meie 05.05.2020 nr 18-1/200773/2002615

Arvamus meditsiiniseadme seaduse, hädaolukorra seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta

Lugupeetud Riigikogu sotsiaalkomisjoni esimees ja liikmed

Palusite arvamust Vabariigi Valitsuse algatatud meditsiiniseadme seaduse, hädaolukorra seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (165 SE) kohta. Tänan Teid küsimuse eest.

Niinimetatud koroonakriis on toonud välja kehtiva õiguse, sh [nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse](#) (NETS) rakendamise kitsaskohad. Pärast eriolukorra ja sellega seotud üldiste rangete piirangute lõppemist peab saama olla kindel, et igale Covid-19 haigust põhjustava viiruse leviku juhtumile reageeritakse kohe ja tõhusalt: vajadusel isoleeritakse nakkusekandja, selgitatakse tema lähikontaktid, tehakse testid, suletakse laste- jm asutus, kus viirus levib, desinfitseeritakse ruumid, jäetakse vajadusel ära avalik üritus, kehtestatakse nakkuse levimise kohas karantiin jne. Seda kõike mõistagi selgel õiguslikul alusel ja kooskõlas põhiseadusega.

Leian, et igapäev peab olema võimalik aru saada, mis asutus millise juhtumi korral ja milliseid piiranguid tohib kehtestada. Vabariigi Valitsusel, Terviseametil jt peab aga olema kindlus, et piiravad otsused tehakse selgel õiguslikul alusel. Kui piirangute kehtestamise tingimused ja kord on seaduses lahti kirjutatud, on lihtsam ka piiravate otsuste kohtulik kontroll.

Praegu on seesugusteks otsusteks vajalikud õiguslikud alused sätestatud eri seadustes, need on sageli kirja pandud ülemäära abstraheeritult ja nende rakendamise täpne kord põhjustab vaidlusi.

Nii näiteks sätestab NETS § 28 lg 2 p 3, et tohib nõuda terviseuuringu korraldamist. Kehtiv seadus ei ütle, kellelt ja miks tohib uuringut nõuda ning mis on keeldumise tagajärg. Eelnõus on nendele küsimustele vastatud, see teeb hõlpsamaks ettekirjutuse kontrolli halduskohtus nagu ka vajadusel esialgse õiguskaitse taotlemise.

Loodan, et peagi valmib uus nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadus. Sotsiaalministeerium on Õiguskantsleri Kantseleile lubanud, et sügisel on uue seaduse eelnõu arutamiseks valmis. Nakkushaiguste ennetamiseks ja tõrjeks vajalikud abinõud saab täpselt määrata vaid Riigikogu. Põhiõiguste ja hüvede kaalumine neis küsimustes pole lihtne, palju väärtusvalikuid saabki langetada vaid rahvaesindus. Loodan, et kogu regulatsioon sõnastatakse loogiliselt, arusaadavalt ja koondatakse asjakohasesse seadusesse.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Seaduseelnõu 165 SE vähendab meie hinnangul rakendatavuse probleeme, arvestades selle loomise tingimusi ja ajasurvet. Vajalik on siiski terviklik, selge ja hoolega läbi kaalutud regulatsioon. Riigikogu võib soovi korral ka kaaluda eelnõu sätete kehtivusaja piiramist ning kohustada Vabariigi Valitsust esitama näiteks sügiseks uue nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse eelnõu.

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Kärt Muller 693 8418
Kart.Muller@oiguskantsler.ee